

בס"ד, ערב ש"ק לסדר "מצות תאכל", צו, שבת הגדול, תשפ"ה

"בבית אחד יאכל"

ומה יעשו ? התברר שעוד "חבורות" מחפשות מקום ואין !

בית הדין נזקק לענין, וקבע זמן קצוב לאכילת בשר הפסח לכל חבורה, ותפנה את מקומה לחבורה נוספת, כך שכל בית יוכל לשמש לכמה חבורות ויותר די מקום לכולם (יין ישן, ו', עמ' טו בשם הגרש"ז אורבך זצ"ל).

החלטת בית הדין 'הצילה' את המצב, כל חבורה נכנסה לבית סגרה אחריה את הדלת כדי שלא יצאו החוצה תוך כדי אכילה (באר יוסף [סלנט], פש' בא עמ' ר"ל, והו"ד גם בהליכות שלמה עמ' שט"ז), ולאחר מהם יצאה החוצה עלתה על גג הבית ואמרה שם את ההלל³ (שם וכמבואר בגמ' פסחים פו.).

הוא התעורר, כל ההתרחשויות הנזכרות היו בחלום. עוד לא זכינו לקרבן פסח כהלכתו, אולם מטעם זה הדלת בשעת הסדר סגורה עד לאחר הסעודה (וכנ"ל וכמו בזמן המקדש בשעת אכילת קרבן הפסח – הליכות שלמה הנ"ל). ולאחר סיום הסעודה בזמן תחילת אמירה ההלל – הדלת פתוחה – ונזכרים ומתפללים שפוך חמתך על הגוים אשר לא ידעוך שמונעים מאיתנו לקיים הפסח כהלכתו (הליכות שלמה הנ"ל) ושנזכה לקיימו ככל חוק ומשפטו - ובמהרה !

בני החבורה חיפשו מקום לאכילת קרבן הפסח. המקומות הפנויים היו קטנים וצפופים, היה מי שהציע לאכול את הקרבן באחת החצרות, אולם יודע המקרא זעק כנגדו: "בבית אחד יאכל" – יש חובה לאכול בבית.

הם המשיכו בסיור והגיעו לחדרון קטן שלא היה בו שיעור של ארבע אמות על ארבע אמות, אולם היה מי שפקפק האם מקום זה נקרא בית, שהרי עבור מצות מזוזה אין זה "בית".

הלמדן התעשת ראשון: "אנחנו לא קראים" - 'בבית אחד יאכל' פירושו בחבורה אחת ומותר לאכול קרבן פסח בחצר (תוספתא פסחים ו', ט ושם התיר אף בגגות ודלא כגמ' פסחים פה: - פו. ועיין ירושלמי פסחים ו ב') ! – נחפש חצר ושם נאכל.

כל החצרות היו תפוסות. הם המשיכו בחיפוש וראו מודעה על מקום זול מאד. הם רצו למקום והנה הוא רחב ידיים – ומדוע הוא כה זול ? לאחר חקירה התברר שהבית אינו בנוי על "קרקע עולם" אלא על גבי עמודים, ויש מקום להסתפק האם יש בו "קדושת ירושלים", שהרי גגים ועליות לא נתקדשו, וכיון שכך לא רבו הקופצים על מקום זה ובעל הבית מוכן להשכירו¹ בזול² !

³ לפי האמור לעיל – גם החצרות היו מלאות המון אדם, והמקום הפנוי היה על הגגות.

¹ אכמ"ל שכיון שירושלים לא נתחלקה לשבטים, אין לגרים בירושלים זכות להשכיר מקומות, והכל שייך לכולם. אמנם מסתבר שהיה "סדר".

² עיין ירחון האוצר מ"ג במאמרו של הרב הראל דביר האם מותר לאכול קרבן פסח בבית שבנוי על קמרונות, עמודים, ובתי קומות.